

Delavnica na temo vrednotenja okoljskih vplivov projekta ali podjetja

mag. Tina Štrukelj, Infinite pure solutions d.o.o.

13.9.2023

Dokument je avtorsko delo, pripravljeno za delavnico RRA Zasavje.

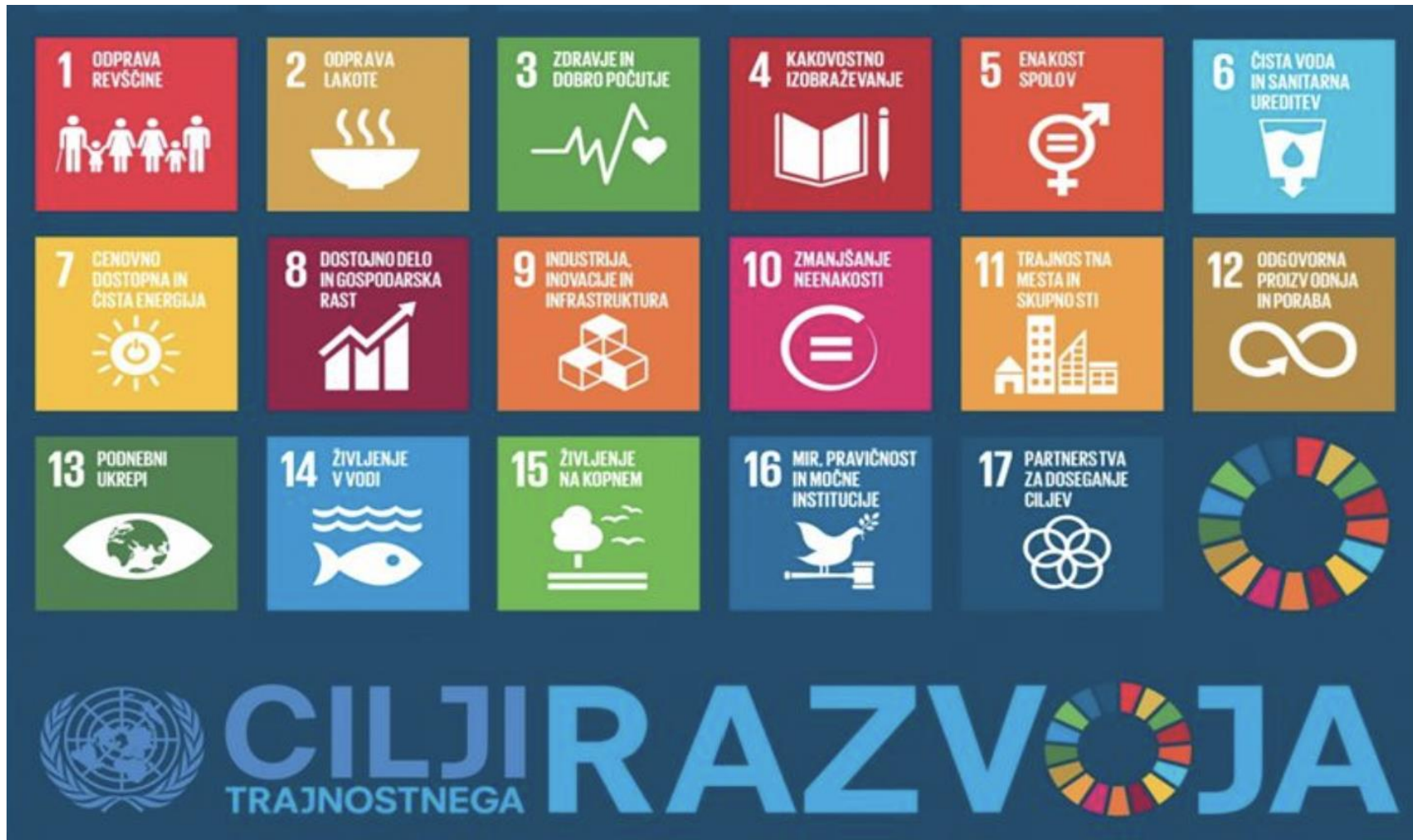
Vsebina današnje delavnice:

- Predstavitev vsebine trajnostnosti s poudarkom na njenem pomenu za podjetja.
- Kratka predstavitev regulative in standardov na tem področju.
- Osnove razumevanja ogljičnega odtisa, LCA analize okoljskih vplivov.
- Predstavitev načela DNSH (do no significant harm) z vključenimi praktičnimi primeri, kako ga podjetja lahko implementirajo in izpolnjujejo

- kratka pavza ob 11.20 -

Kaj je trajnostni razvoj?

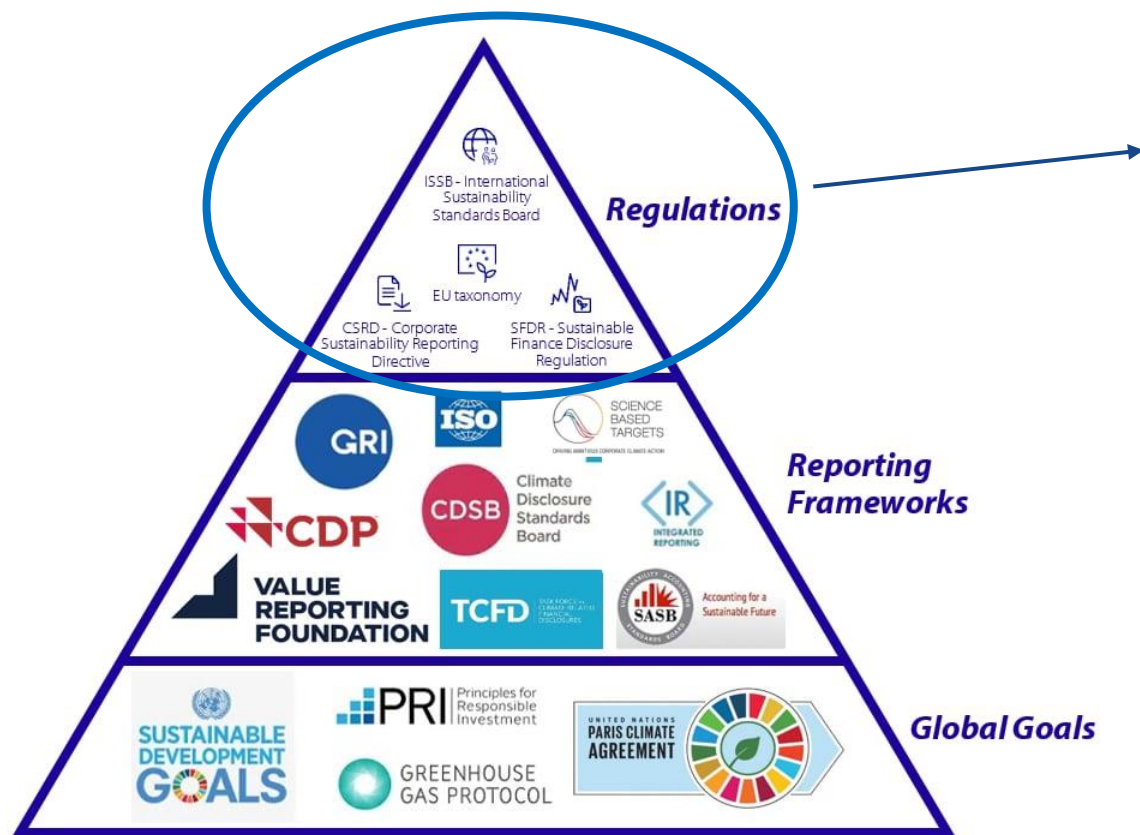

Pariški podnebni sporazum,

- 2015, velja od 2016
- se nanaša na podnebne spremembe
- prizadevanja držav, da globalno segrevanje ozračja poskušajo omejiti na 1,5°C.

Razvoj EU regulacije na področju trajnostnega razvoja

Zaveza k podnebni nevtralnosti do 2050 (-55% do 2030):

- energetska učinkovitost
- OVE
- Zmanjšanje izpustov (industrija, promet, stavbe, raba tal)

Vir: Rabo carbon bank and Rabobank SBA

Direktiva glede poročanja podjetij o trajnostnosti (krajše CSRD direktiva)

Transparentnost, preusmeritev kapitalskih tokov v **naložbe** za trajnostno rast, obvladovanje finančnih **tveganj**, ter spodbuditev preglednosti in **dolgoročne naravnosti** finančnih in gospodarskih dejavnosti.

- sprememba NFRD + sprejem standardov (Komisija, 2023)

Vrsta informacij:

- Okoljske zadeve – vključno z znanstveno utemeljenimi cilji, taksonomijo EU in poročanjem, povezanim s podnebnimi tveganji.
- Socialne zadeve in obravnavanje zaposlenih.
- Spoštovanje človekovih pravic.
- Protikorupcijsko in podkupovanje.
- Raznolikost v odborih podjetij (glede starosti, spola, izobraževanja in poklicnega ozadja).

Lastnosti informacij:

- Kvalitativne in kvantitativne.
- Prihodnost in retrospektiva.
- Kratkoročno, srednjeročno in dolgoročno.

**OBVEZNO ZAGOTOVILO
(omejeno/sprejemljivo)**

**Aktivna vloga
gospodarstva in
odgovornosti za »zeleni
in pravični prehod«**

Zavezanci:

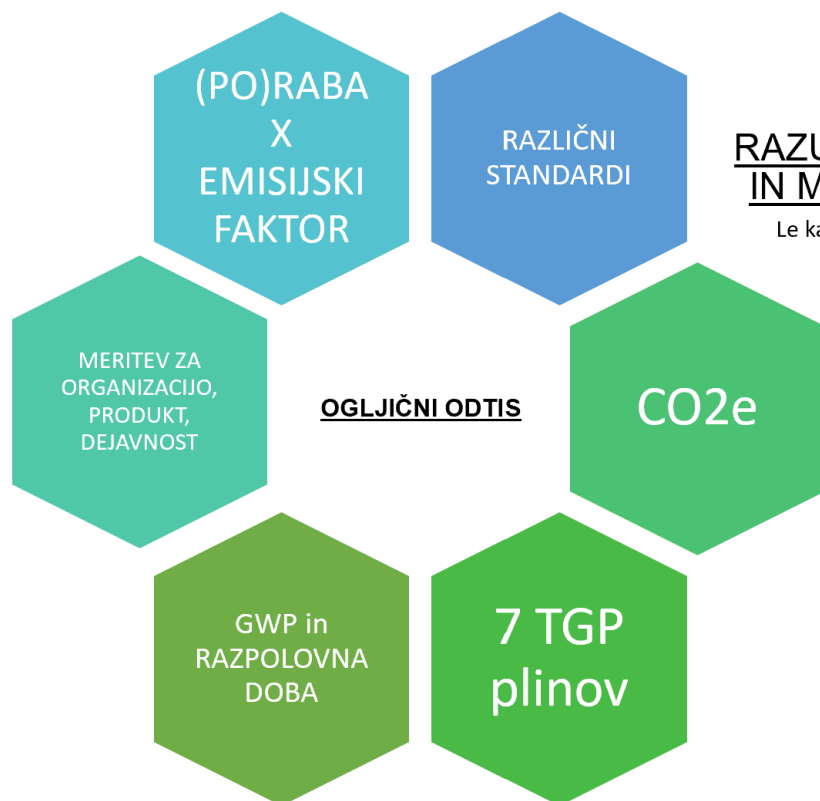
1. družbe z več kot 500 zaposlenih, ki so v javnem interesu (2025 za 2024)
2. družbe z več kot 250 zaposlenimi in/ali več kot 40 milijonov čistega prihodka in/ali 20 milijonov bilančne vsote (2026 za 2025)
3. Javna MSP (možnost izvzetja do 2028)

*obvladujoča podjetja poročajo na ravni skupine

Do sedaj in od 2024 naprej...

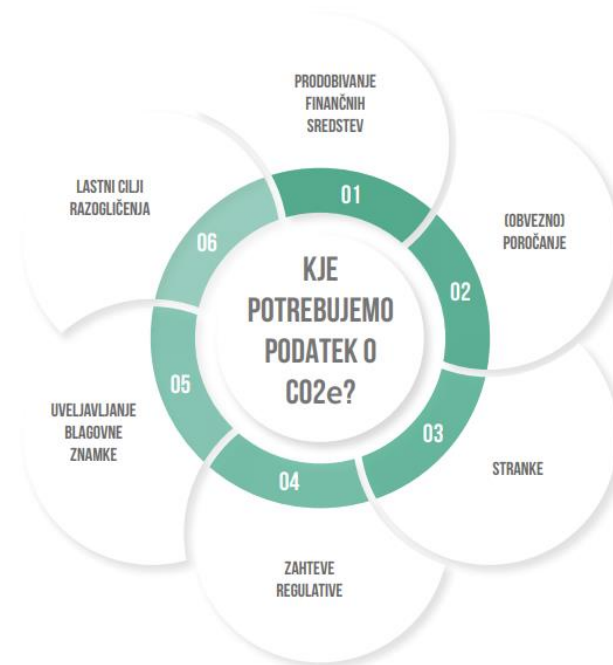
	NFRD	CSRD
Področje delovanja	Subjekti javnega interesa z več kot 500 zaposlenimi	Vsa velika podjetja Javna MSP Nekatera tuja podjetja
Datum začetka veljavnosti	Začetek izvajanja 2016	2025 (za leto 2024)
zagotovilo	Ni obvezno (prostovoljno)	Obvezno zagotovilo (omejeno, ki bo z razvojem prešlo v sprejemljivo)
Oblika poročanja	Na spletu ali PDF	V <u>el.obliki</u> (XHTML format, skladno z ESEF regulacijo) Vključeno v poslovno poročilo!
Format poročanja	Katerikoli standard (neobvezujoče smernice EU)	Standardi ESRS (poenostavljeni za MSP)

Ogljični odtis – kaj in kako

RAZUMEVANJE IN MERJENJE

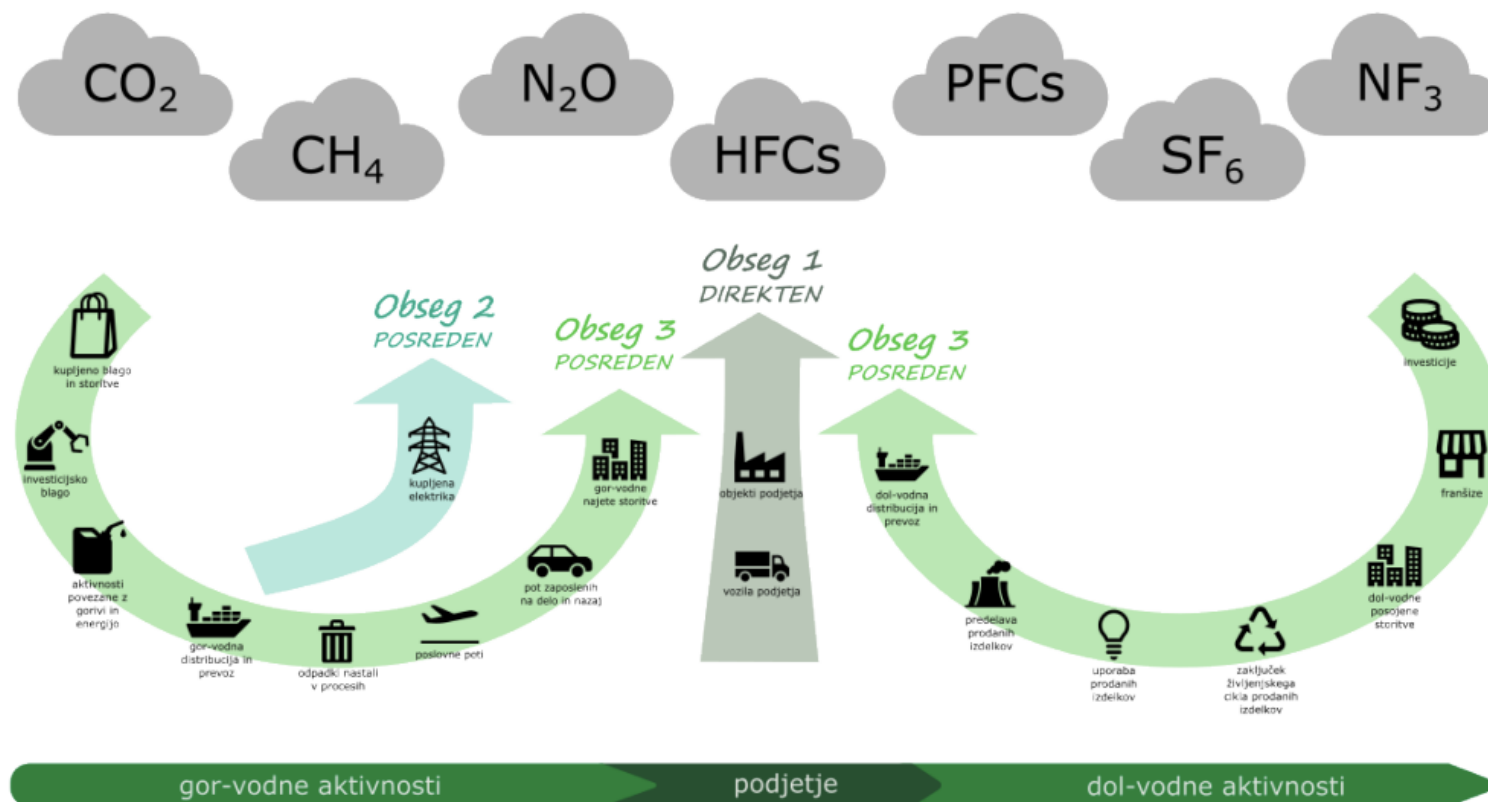
Le kar merimo, lahko upravljamo.

Pri izračunu ogljičnega odtisa podjetja se najbolj pogosto uporablja okvir imenovan GHG Protocol. GHG Protocol je globalno priznani standard za merjenje in poročanje o emisijah toplogrednih plinov (GHG - Greenhouse Gas) podjetij. Okvir GHG Protocol definira tri obsege emisij, ki jih je treba upoštevati pri izračunu ogljičnega odtisa podjetja.

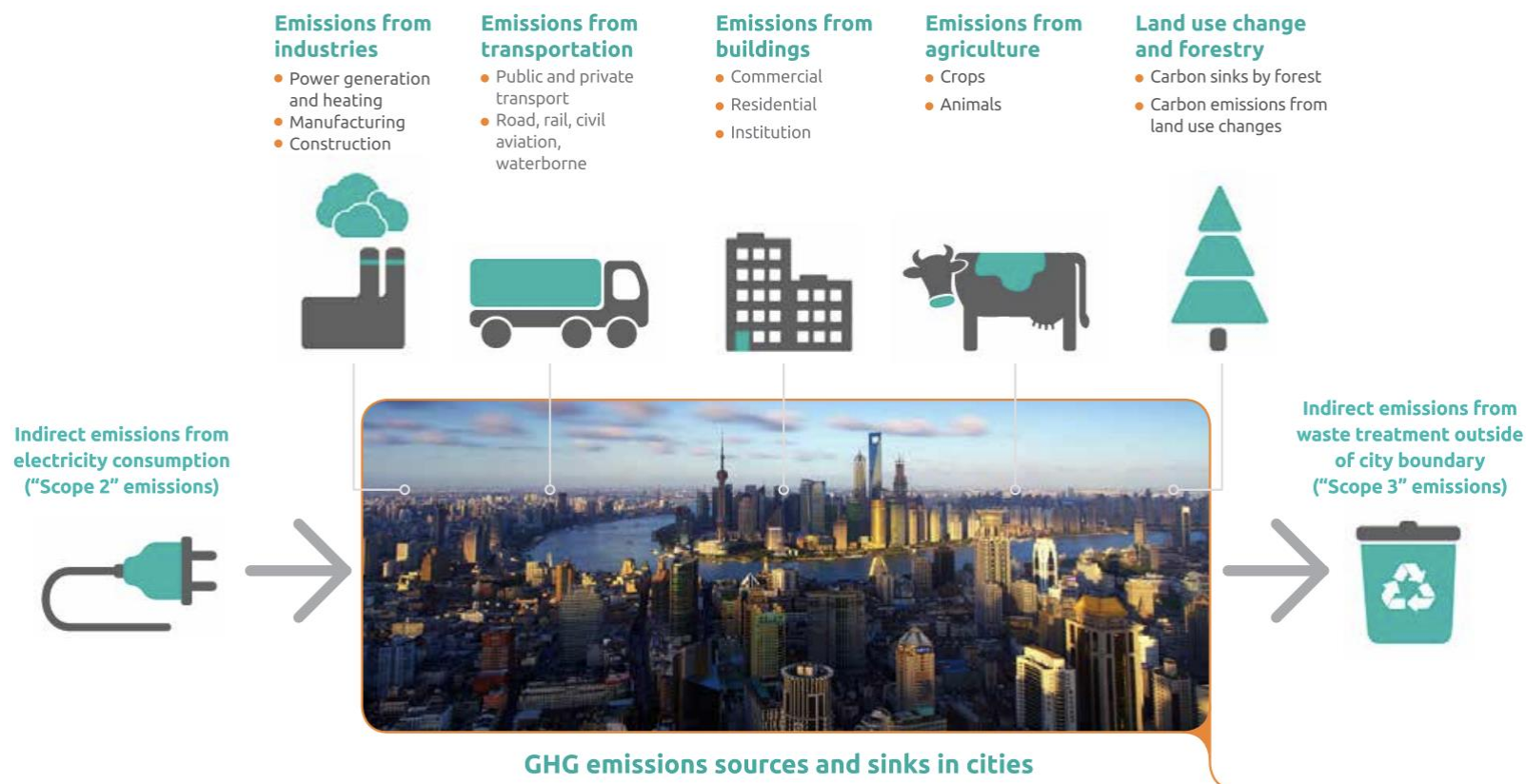
Podjetja se lahko odločijo, da bodo izračunala zgolj obseg 1 in 2 (neposredne in posredne emisije) ali tudi obseg 3 (ostale posredne emisije izven območja nadzora podjetja).

OGLJIČNI ODTIS

Vir: prirejeno po GHG Protocolu

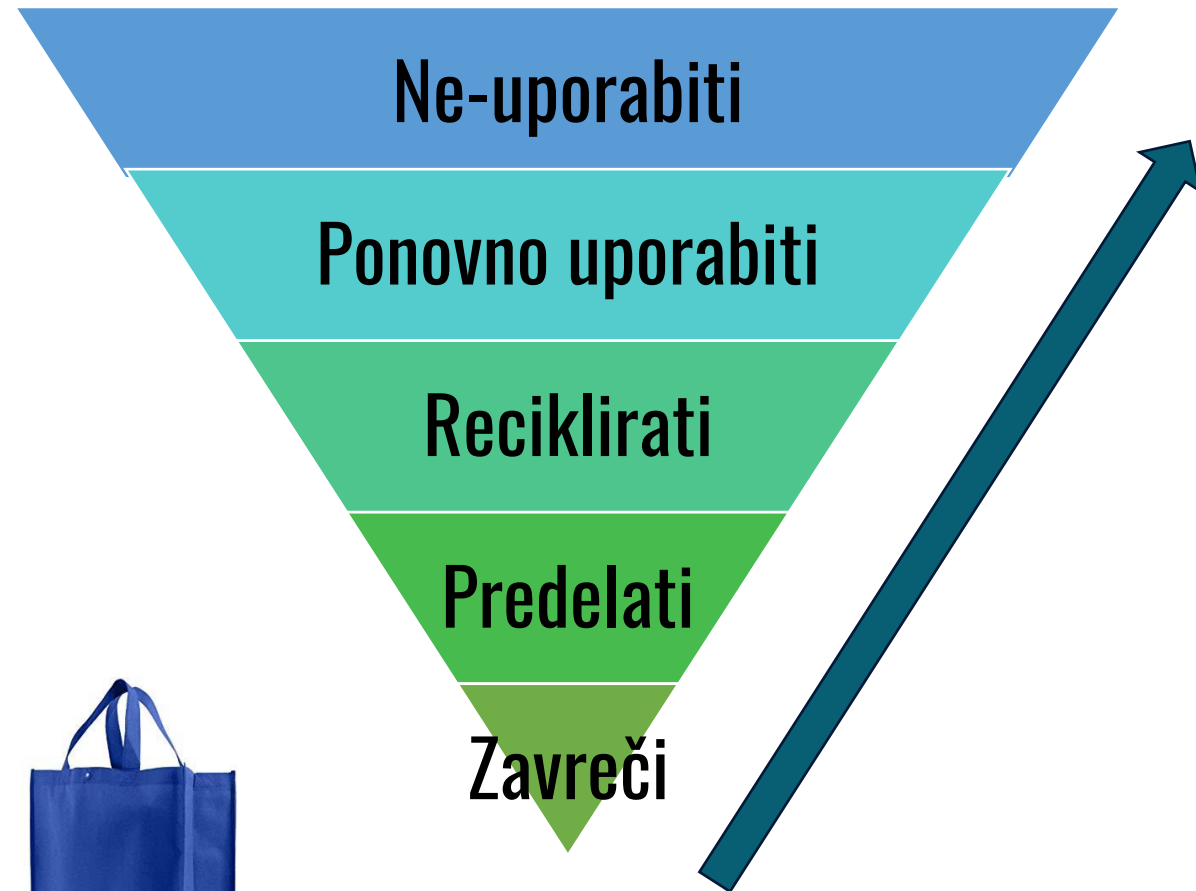
GHG Emisij – mesta

Vir: GHG Protocol

LCA (Life Cycle Assessment)

- LCA analiza je metoda za ocenjevanje celotnega vpliva izdelka, procesa ali dejavnosti na okolje skozi celotno življenjsko dobo.
- Pri izvajanju LCA analize se običajno upošteva več različnih kategorij vpliva na okolje, kot so emisije toplogrednih plinov, poraba energije, vpliv na kakovost zraka, vodo in tla, odpadki itd. Cilj LCA analize je pridobiti celovito sliko okoljskega vpliva izdelka ali procesa, kar omogoča identifikacijo ključnih področij, kjer je mogoče izboljšati okoljsko učinkovitost.

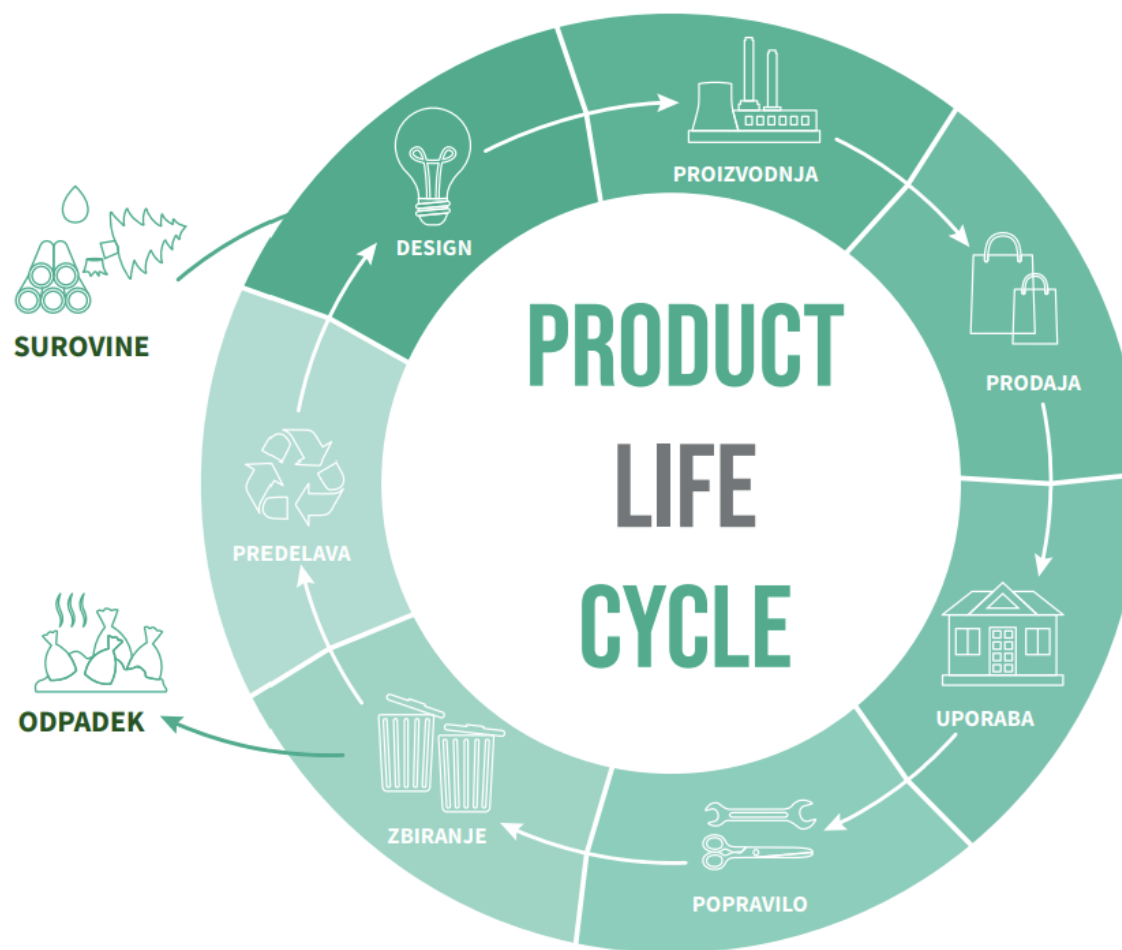

RAZLIČNE FAZE

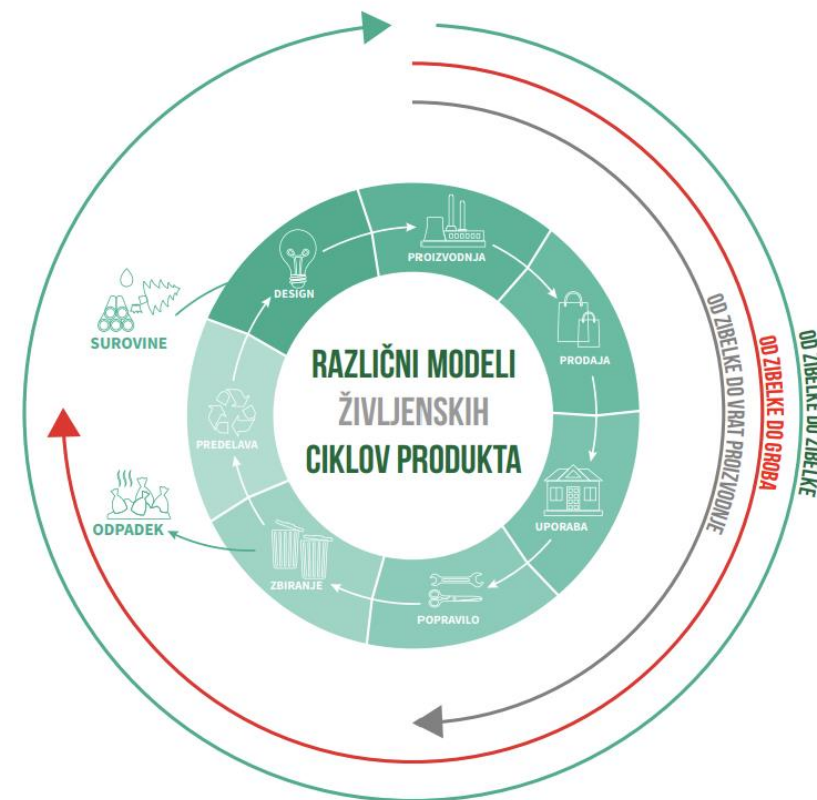
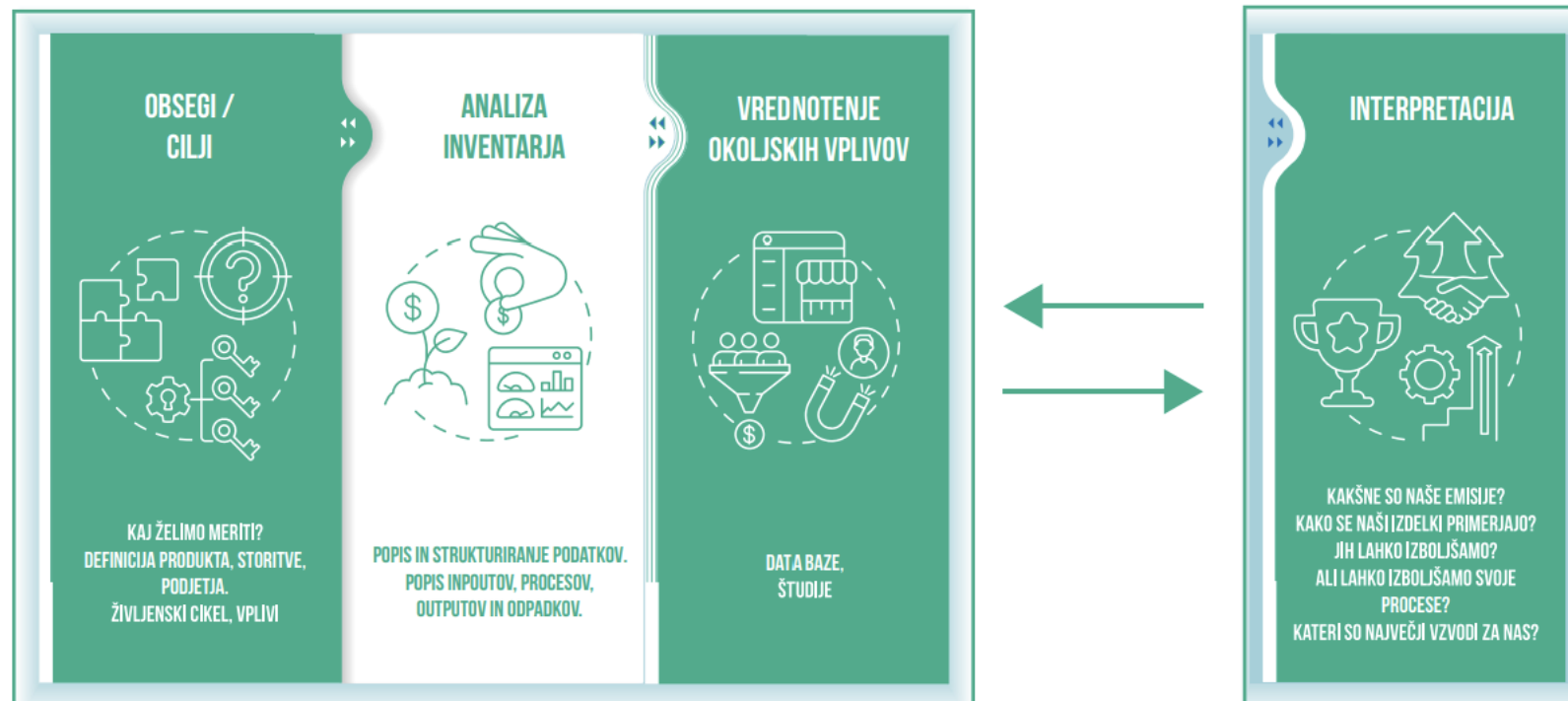
V ŽIVLJENSKEM CIKLU PRODUKTA

Tako kot ljudje tudi izdelki gredo skozi več »faz življenjskega cikla« (life cycles):

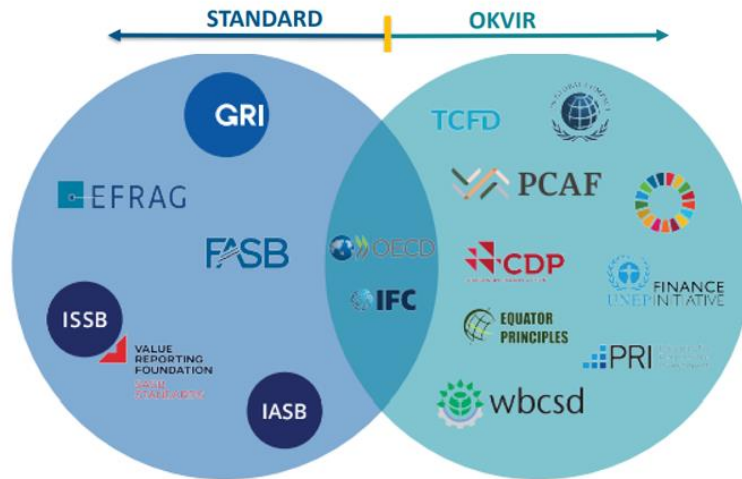
1. Pridobivanje surovin, imenovano tudi "zibelka"
2. Proizvodnja in predelava
3. Prevoz
4. Uporaba in maloprodaja
5. Odstranjevanje odpadkov, imenovano tudi "grob"

POSTOPEK IZDELAVE LCA

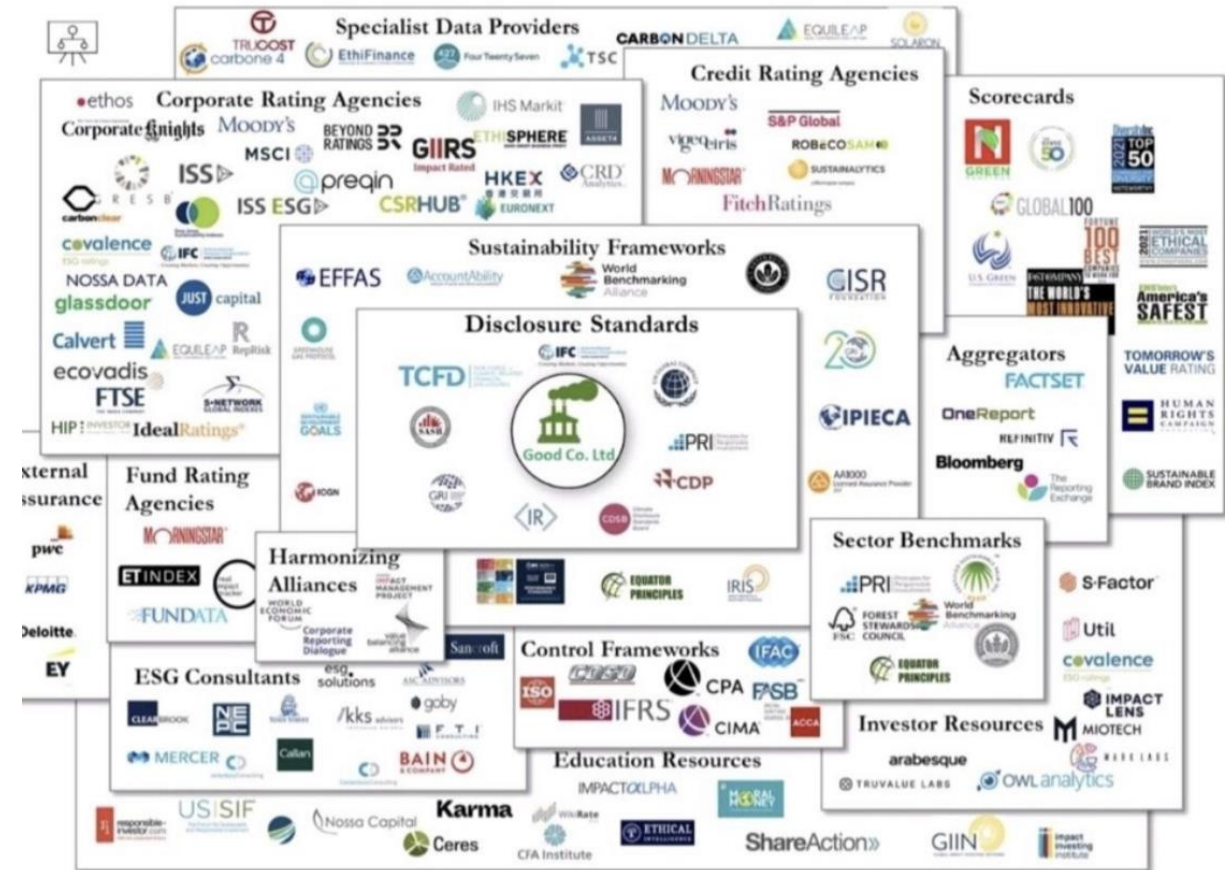
Okoljske oznake, standardi in okvirji

OČENJEVALCI IN RAZVRŠČEVALCI

Vir: The GRI Perspective. ESG standards, frameworks and everything in between

Izvedba presoje projektov v skladu z načelom DNSH

- **splošno načelo trajnostnega razvoja** in okoljskega varstva, ki je vključeno v številne okoljske zakone, sporazume in smernice, tako na nacionalni kot mednarodni ravni:
 1. **Okoljska zakonodaja:** V mnogih državah in regijah je načelo "Do no significant harm" vključeno v okoljsko zakonodajo. To se običajno nanaša na zahteve za presojo vplivov na okolje (Environmental Impact Assessment - EIA) in druge postopke za oceno in upravljanje okoljskih tveganj pri projektih.
 2. **Mednarodni okoljski sporazumi:** Mednarodni sporazumi, kot je Konvencija Združenih narodov o biotski raznovrstnosti (Convention on Biological Diversity), vključujejo načelo preprečevanja pomembne škode za biotsko raznovrstnost in okolje.
 3. **Smernice in priporočila:** Mednarodne organizacije, kot je Svetovna banka, razvijajo smernice in priporočila za trajnostno financiranje in izvajanje projektov. Ta dokumenti pogosto vključujejo načelo "Do no significant harm."
 4. **Evropska unija:** EU ima pravno podlago za načelo "Do no significant harm" v različnih politikah, vključno s kohezijsko politiko, skupno kmetijsko politiko in okoljsko zakonodajo.
- **V povezavi z okoljskimi vplivi mogoča tudi pogoji, merila** (% energetske učinkovitosti, eko oznake, spodbujanje uporabe OVE, ...)

Ne škoduj bistveno naslednjim ciljem:

Blažitev podnebnih sprememb

Aktivnost nima znatnega vpliva na povečanje **emisij** toplogrednih plinov.

Prilagajanje podnebnim spremembam

Dejavnost ne privede do povečanega škodljivega vpliva na sedanje **podnebje** in pričakovano prihodnje podnebje, na dejavnost samo ali na ljudi, naravo ali sredstva

Trajnostna raba in varstvo vodnih in morskih virov

Dejavnost ne škoduje dobremu stanju ali dobremu ekološkemu potencialu **vodnih teles**, vključno s površinskimi in podzemnimi vodami, ali dobremu okoljskemu stanju morskih voda.

Krožno gospodarstvo vključno s preprečevanjem odpadkov in recikliranjem

- Ne pričakuje se, da bo ukrep:
- povzročil znatno povečanje nastajanja, sežiganja ali odlaganja **odpadkov**, razen sežiganja nevarnih odpadkov, ki jih ni mogoče reciklirati, ali
- povzročil bistvene neučinkovitosti pri neposredni ali posredni **rabi naravnih virov** v kateri koli fazi njihovega življenjskega cikla, ki jih ne zmanjšujejo ustrezni ukrepi, ali
- bistveno in dolgoročno škodoval okolju z vidika **krožnega gospodarstva**
- Krožno gospodarstvo vključno s preprečevanjem odpadkov in recikliranjem

Preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja zraka, vode ali tal

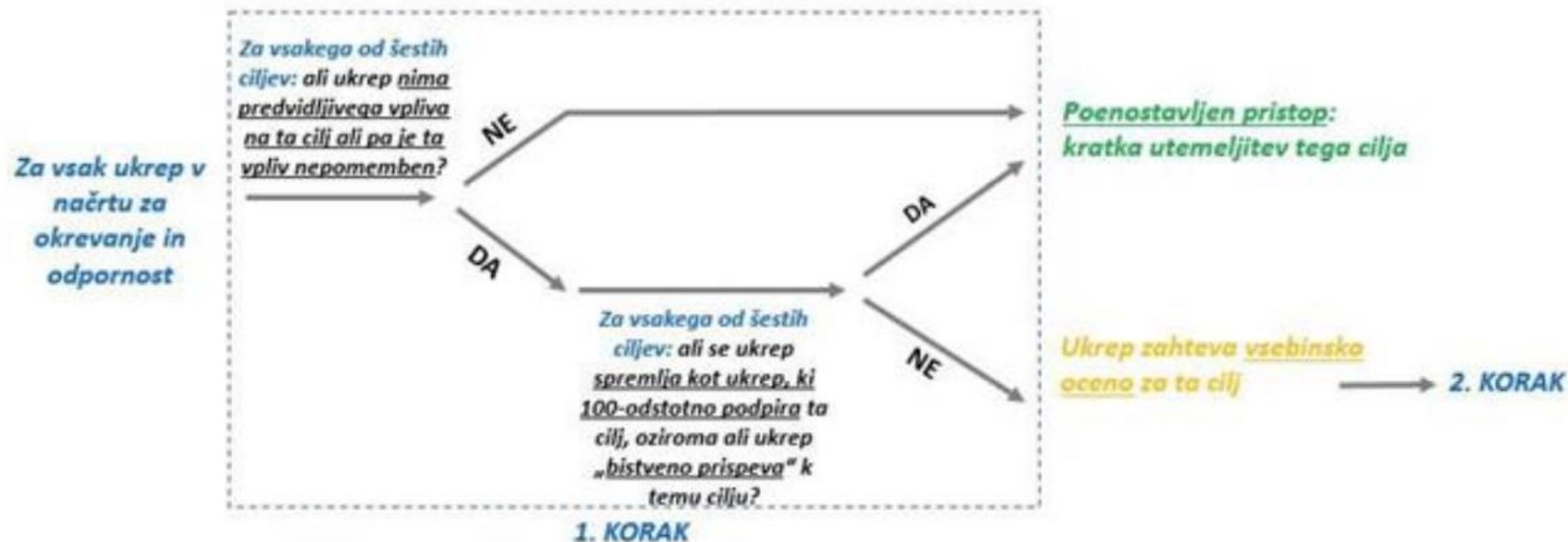
Ukrep ne bo znatno povečal **emisije, onesnaževal v zrak, vodo ali tla.**

Varstvo in ohranjanje biotske raznovrstnosti in ekosistemov

Ukrep ni znatno škodljiv za dobro stanje in odpornost **ekosistemov** ali za stanje ohranjenosti habitatov in vrst, vključno s tistimi, ki so v interesu Unije

Metoda izvedbe presoje načela, da se ne škoduje bistveno

Vir: Tehnične smernice za uporabo „načela, da se ne škoduje bistveno“ v skladu z uredbo o vzpostavitvi mehanizma za okrevanje in odpornost

Ključna načela

Binarno preverjanje (da/ne)

Zadostitev zakonodaji ni dovolj (dovoljenja)

Upoštevanje življenjskega cikla dejavnosti

Upoštevanje bodočih učinkov

Utemeljitev: LCA analiza, izračun ogljičnega odtisa, številčna utemeljitev napovedi in trditev

Z veseljem smo vaš partner

Tina Štrukelj
Infinite pure solutions d.o.o.
www.infinitepuresolutions.com
tina@infinitepuresolutions.com
+386 41 343 123

pravicni-prehod-zasavja.si

Center za pravični prehod Zasavja
Zasavje Just Transition Center

T +386 (0)8 38 49 500 | **E** info@pravicni-prehod-zasavja.si

Kolodvorska cesta 2, 1410 Zagorje ob Savi, Slovenija

